

APELDOORN

GOED VOOR ELKAAR

#TeamCDA Apeldoorn

APELDOORN, GOED VOOR ELKAAR!

Het CDA Apeldoorn is een brede volkspartij, die aan de belangen van de inwoners van de gemeente Apeldoorn tegemoet komt en hun krachten bundelt.

Om helder te hebben waar het CDA in Apeldoorn voor staat, is een verkiezingsprogramma opgesteld. Apeldoorn doet het als gemeente op veel beleidsterreinen goed en we hebben een cultuur waarin we naar elkaar omzien. Dat willen we graag zo houden en waar nodig verbeteren.

Het thema van dit verkiezingsprogramma is daarom:

“Apeldoorn, goed voor elkaar!”

De vier onderstaande kernwaarden vormen de basis voor al ons handelen:

- Hoe geven we Apeldoorn door? ***rentmeesterschap***
- Wie zorgt er voor dat we prettig leven in Apeldoorn? ***gedeelde verantwoordelijkheid***
- Hoe zien we naar elkaar om in Apeldoorn? ***solidariteit***
- Wat zijn de spelregels in Apeldoorn? ***gerechtigheid***

Ons denken en handelen in de wereld van hier en nu baseren we op inspiratie vanuit de christelijke waarden voortkomend uit het Evangelie.

APELDOORN ANNO 2022

Apeldoorn heeft zich meer en meer ontwikkeld als een comfortabele gezinsstad om samen te wonen en te leven, waarbij het CDA Apeldoorn staat voor gezinnen in alle vormen. Mede door de inzet van het CDA Apeldoorn is het afgelopen decennium onder andere geïnvesteerd in groene en uitdagende schoolpleinen, in verkeersveiligheid rondom scholen en gezonde leefstijl zoals het JOGG-project (Jongeren Op Gezond Gewicht).

Apeldoorn kent een rijk verenigingsleven. Maatschappelijke verbanden als kerken, moskeeën, scholen, sport-, muziek- en buurtverenigingen vormen het cement voor de samenleving. Plekken waar jongeren, ouderen en gezinnen op een vertrouwde plek samenzijn. Dat maatschappelijke cement moet versterkt worden en een herwaardering krijgen.

Door een stevig en sober financieel beleid is de gemeente Apeldoorn weer financieel gezond. Daardoor kan de gemeente weer meer investeren in de toekomst van de stad Apeldoorn en de dorpen van onze gemeente. Voorbeelden hiervan zijn meer stedenbouwkundige kwaliteit in bouwprojecten met oog voor en behoud van het Apeldoornse karakter (groen, ruimte, niet te groots) en versterking van de cultuurhistorische waarden.

Er zijn veel nieuwe woningen nodig. Op de korte termijn is er nog voldoende ruimte in de bestaande stad, dat kan direct de uitstraling van de stad versterken. De druk op het gebruik van de ruimte zal alleen maar groeien. We hebben wensen en eisen als het gaat om meer woningen, duurzaam energieverbruik, mobiliteit, agrarisch gebruik, benodigde bedrijventerreinen, groen en natuur. Het CDA Apeldoorn vindt het van belang om het groene en ruimtelijke karakter van de stad en de dorpen centraal te zetten: eerst de nog beschikbare ruimte in de bestaande stad benutten, daarna zo nodig verder bouwen aan de randen en géén sprong over de snelweg.

Daarnaast hebben landelijke ontwikkelingen ons ook bestuurlijk met de neus op de feiten gedrukt. De relatie tussen de inwoners en de (gemeentelijke) overheid staat onder druk. Voorbeelden in Apeldoorn waren de discussies over de energietransitie, de vestiging van asielzoekers of de ontwikkeling van het Marktpllein. Ook in individuele gevallen lijkt er soms geen overeenstemming tussen inwoner en overheid te kunnen komen, nog los van wie er gelijk heeft. Transparantie van de gemeentelijke overheid is hierin voor ons een voorwaarde, het vertrouwen van de burger in de overheid moet versterkt worden.

INHOUDSOPGAVE

APELDOORN, GOED VOOR ELKAAR

APELDOORN ANNO 2022.....	3
ONZE 4 KERNWAARDEN	5
1. Hoe geven we Apeldoorn door?.....	5
2. Wie zorgt ervoor dat we prettig leven in Apeldoorn?.....	5
3. Hoe zien we naar elkaar om in Apeldoorn?.....	6
4. Wat zijn de spelregels in Apeldoorn?	6
PROGRAMMA IN 3 THEMA'S.....	7
1. Zorgzaam Apeldoorn, oog voor elkaar	7
Gezondheid en preventie	7
Zorg en ondersteuning.....	8
Armoedebestrijding, schulden en daklozenbeleid	9
Onderwijs en werkgelegenheid	9
Het belang van verenigingen, sport & cultuur	10
Sporten, bewegen en gezondheid	10
Kunst en cultuur	10
2. Perspectief voor de beperkte ruimte in Apeldoorn.....	11
Wonen	12
Duurzame toekomst en klimaatbeleid	13
Agrarische sector	14
Recreatie en toerisme	15
Binnenstad	15
Erfgoed en cultuurhistorie	16
3. De kunst van het samenleven.....	17
Naar een nieuwe verhouding tussen inwoner en gemeente Apeldoorn.....	17
Nieuwe blik op het lokaal bestuur.....	18

ONZE 4 KERNWAARDEN

1. Hoe geven we Apeldoorn door?

Vanuit een besef van verbondenheid tussen generaties voelt het CDA Apeldoorn zich geroepen tot zorg voor natuur, cultuur én stad. We hebben de natuur en cultuur geërfd van onze voorouders en te leen van de mensen die na ons komen. De gebouwde stad in die ruimte is onze verantwoordelijkheid. Dat vraagt dat we verder kijken dan ons eigen belang en onze eigen tijd. Beheren en beheersen zijn niet voldoende. Om een betere Apeldoornse samenleving achter te laten zijn creativiteit en innovatie nodig.

Bij elke keuze stellen we ons de vraag hoe we willen dat Apeldoorn eruitziet voor onze (klein)kinderen. Het CDA Apeldoorn streeft naar een duurzame balans tussen mens, milieu en een gezonde economie. Als goede **rentmeesters** willen wij de zorg voor onze natuur hooghouden, vooral gelet op de klimatologische veranderingen en de schaarse ruimte. Als mens staan we niet los van de natuur maar zijn er onderdeel van. Wij willen cultureel erfgoed koesteren, bewaren en uitbouwen. Het CDA Apeldoorn gaat voor oplossingen die bijdragen aan onze lange termijn doelstellingen en niet voor de waan van de dag.

2. Wie zorgt ervoor dat we prettig leven in Apeldoorn?

Voor het CDA Apeldoorn begint politiek met de erkenning van het maatschappelijk initiatief. Mensen, buurten, sportclubs, scholen, kerken, moskeeën, zorginstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven: ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan de samenleving. De overheid geeft al die mensen het vertrouwen om te doen waar ze goed in zijn en vice versa. Niet alles hoeft in wetten en regels vastgelegd te worden. Mensen en bedrijven weten vaak zelf heel goed hoe dingen geregeld moeten worden.

Interactie binnen de samenleving is en blijft ons speerpunt. Verenigingen, scholen buurtactiviteiten en vrijwilligerswerk vormen het cement van onze samenleving, het maatschappelijk cement. Het is prettig wonen in Apeldoorn. Je voelt je veilig, wegen en groen zijn goed onderhouden, mensen zien naar elkaar om, Apeldoorn is goed bereikbaar, heeft veel verenigingen en een goed ondernemersklimaat. Dat willen we graag behouden en waar nodig verbeteren. Het CDA Apeldoorn wil dat de gemeente deze zaken mogelijk maakt en bevordert. Samen zijn we ook verantwoordelijk: **een gedeelde verantwoordelijkheid**, zodat samen leven “Samenleving” wordt.

Naast een bruisend Apeldoorn moeten we ook onze dorpen vitaal houden. Wij zijn trots op onze prachtige dorpen! Beekbergen, Beemte-Broekland, Hoenderloo, Hoog Soeren, Klarenbeek, Lieren, Loenen, Nieuw Millingen, Oosterhuizen, Radio Kootwijk, Uddel, Ugchelen en Wenum-Wiesel. Al deze dorpen hebben ruimte en geld nodig om zich te ontwikkelen.

3. Hoe zien we naar elkaar om in Apeldoorn?

We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De overheid zorgt voor een basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg en onderwijs. Het CDA Apeldoorn vindt onderlinge verbondenheid tussen mensen belangrijk. Het CDA Apeldoorn heeft actief contact met betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken. Het gaat om betrokkenheid tussen generaties, allochtoon en autochtoon en tussen arm en rijk: **solidariteit**. De persoonlijke factor mag daarbij niet uit het oog worden verloren.

Het CDA Apeldoorn maakt zich sterk voor een overheid die uitgaat van de kracht van mensen en die daarbij niet alleen een ondersteunende rol, maar ook een activerende taak heeft. Begrip, interactie, respect en kansengelijkheid zijn en blijven ons speerpunt. Deze waarden zijn niet altijd voldoende zichtbaar. We verschillen van elkaar in leeftijd, werk, geloof, afkomst, inkomen, interesses en politieke voorkeur. Iedereen in onze gemeente is uniek en mag er zijn.

De afgelopen jaren heeft het CDA Apeldoorn zich ingezet om mensen dicht bij elkaar en de gemeente dichtbij mensen te brengen. Tegelijkertijd weten we ook dat problemen niet altijd zichtbaar zijn. Trots en schaamte zorgen ervoor dat sommige inwoners geen hulp durven vragen als het gaat om bijvoorbeeld verslaving, misbruik, mishandeling of ongewenste zwangerschap. Juist in deze situaties is het van belang om te laten voelen dat we met elkaar verbonden zijn en elkaar willen helpen.

4. Wat zijn de spelregels in Apeldoorn?

Op elk gebied van het leven zijn regels nodig. In een gezin, in een sportvereniging en in de maatschappij. Spelregels zijn echter geen doel op zich, maar een middel om ruimte te geven aan iedereen in de samenleving. Ze geven grenzen aan over wat wenselijk is en wat niet, bieden duidelijkheid en geven aan wat gewaardeerd wordt of juist gestraft.

Het CDA Apeldoorn staat voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de menselijke waardigheid. Een betrouwbare gemeente stelt duidelijke grenzen en geeft mensen zekerheid. De gemeente is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn. De gemeente moet zorgen voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn. Deze verantwoordelijkheid is wederkerig. Dit verwachten we ook van inwoners.

Gerechtigheid is cruciaal. Van de gemeente wordt duidelijkheid verwacht. Maak spelregels, daar waar nodig of waar dat wettelijk verplicht is, maar geef ruimte aan inwoners en organisaties waar het kan. Als inwoners en organisaties zelf spelregels afspreken en elkaar daarop durven aanspreken, is de overheid minder nodig. Kortom, spelregels staan ten dienste van de samenleving en niet andersom.

PROGRAMMA IN 3 THEMA'S

- Zorgzaam Apeldoorn, oog voor elkaar
- Perspectief voor de beperkte ruimte in Apeldoorn
- De kunst van het samenleven

1. Zorgzaam Apeldoorn, oog voor elkaar

Iedereen in Apeldoorn is uniek maar niet alleen. Het CDA Apeldoorn streeft ernaar dat iedereen mee kan doen. Dat gaat niet altijd vanzelf en lukt niet iedereen op eigen kracht. Soms is een tijdelijk steuntje in de rug of een helpende hand voldoende en soms vraagt dat meer. Zo zien we een toename van eenzaamheid, zowel bij ouderen als bij jongeren. Dat willen en kunnen we niet accepteren.

De oplossing is niet eenvoudig maar begint bij het bundelen van krachten. Het onderstreept ook het belang van ontmoeting; ontmoetingsplekken en vrijwilligerswerk kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Want zorgen voor elkaar doen we samen. Met oog voor elkaar en een signalerende rol. Niet alleen voor de kwetsbare inwoner maar ook voor diens naasten en/of mantelzorgers, waarvan we weten dat ze vaak al te lang te veel taken op zich nemen. Aandacht voor deze mantelzorgers en inzet van informele zorg (vrijwilligers), al dan niet in combinatie met formele zorg (professionals) ter ondersteuning, is een taak voor ons allemaal. Zo leggen en verstevigen we het sociaal fundament voor onze samenleving. Dit vormt ook de basis voor het veilig en gezond opgroeien van onze jeugd. Ondersteuning vraagt maatwerk en keuzes maken en een gemeente die het lef heeft om voor passende oplossingen te kiezen. Ook als deze buitende gebaande paden liggen. Een mooi voorbeeld is de op-stap-regeling waarbij mensen die klaar zijn om uit te stromen uit beschermd wonen, een woning toegewezen krijgen met het vangnet van de zorgorganisatie en gemeente.

Gezondheid en preventie

In de afgelopen jaren hebben we door Corona ondervonden dat gezondheid niet vanzelfsprekend is en dat vitaliteit daar een grote rol in speelt. Zo kregen in toenemende mate ook jongeren in de afgelopen periode onverwacht en ongewild te maken met psychische klachten. Het CDA Apeldoorn gelooft dat jongeren gebaat zijn bij de positieve werking van (sport)verenigingen, jeugdthonken, scouting en andere sociale activiteiten. Zo wordt voorkomen dat jongeren verder afglijden in de zorg en is vroege signalering gewaarborgd. Preventie en gezondheid zijn voor iedereen van belang om mee te kunnen doen en vitaal ouder te worden. Dit kan de gemeente niet alleen. Samenwerking hierin met andere

partijen zoals belangenverenigingen en zorgverzekeraars is noodzakelijk om dit te stimuleren en realiseren. Nu mensen steeds ouder worden zullen we ook voor deze doelgroep inventief moeten blijven hoe we dit met elkaar organiseren.

Zorg en ondersteuning

De zorg in Nederland is kwalitatief hoogwaardig en beschikbaar voor iedere inwoner, jong en oud. Dat is een groot goed dat we willen behouden. Dit moet ook in de toekomst in Apeldoorn betaalbaar blijven. Het CDA Apeldoorn staat voor deze zorg met keuzevrijheid voor elke inwoner, maar wil ook aandacht hebben voor de betaalbaarheid. Daar mogen en willen we onze ogen niet voor sluiten. Een betaalbare zorg hoeft de kwaliteit en keuzevrijheid bovendien niet in de weg te staan.

In de afgelopen jaren zijn o.a. de kosten van de WMO en de Jeugdwet steeds hoger geworden. Enerzijds liggen daar landelijke keuzes aan ten grondslag, waar de gemeente geen invloed op heeft. Anderzijds kunnen we op gemeentelijk niveau proberen te voorkomen dat te veel jongeren in de specialistische jeugdzorg terecht komen. We vinden dat voor degenen die deze hulp nodig hebben, de zorg tijdig en voldoende beschikbaar moet zijn. Een goede monitoring en relatie met de zorgorganisaties is daarom een eerste stap om te kunnen volgen of de juiste hulpvragers de juiste zorg krijgen en te zorgen dat deze kosten niet onnodig de pan uitrijzen. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zorgaanbieders en gemeente.

Daarnaast willen we voorkomen dat zorgverleners zich over elke 5 minuten moeten verantwoorden. We gaan uit van wederzijds vertrouwen waarin de gemeente de verantwoordelijkheid heeft voldoende beschikbare zorg te realiseren en tevens de budgetten te bewaken. Dat kan wel betekenen dat er voor bepaalde inkomensgroepen bijvoorbeeld toch een eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp gevraagd moet worden, terwijl voor de meest kwetsbare inwoners alle vormen van zorg vrij toegankelijk moeten blijven.

Individueel maatwerk is daarbij het uitgangspunt. Onze specifieke aandacht gaat hierbij uit naar de jeugdzorg en de wachtlijsten die hier nog steeds bestaan, en een soepele overgang van 18- naar 18+. Monitoring op doelmatigheid en de ingezette zorg kan hierbij een goed instrument zijn deze wachtlijsten terug te dringen. Kort gezegd:

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het signaleren van personen in kwetsbare situaties.
- Ruimte geven aan initiatieven op het gebied van zorg en welzijn, ook buiten de gebaande paden.
- Betaalbare en voor iedereen beschikbare zorg op maat.
- Laagdrempelige ondersteuning ter voorkoming van zwaardere zorginzet.

- Initiëren en faciliteren van brede samenwerkingsverbanden.
- Monitoring op doelmatigheid om bovenstaande haalbaar te maken.
- Gemeentelijke financiën mogen niet leidend zijn boven noodzakelijke zorginzet
- Geen onnodige details voor verantwoording van zorginzet.
- De toegang tot de (jeugd)zorg moet zo georganiseerd zijn dat deze voor inwoners niet belemmerd wordt.

Armoedebestrijding, schulden en daklozenbeleid

Een financieel gezond huishouden is van belang voor het welzijn van mensen en het gezond opgroeien van kinderen. CDA Apeldoorn wil voorkomen dat mensen door eens gemaakte schulden de grip op hun leven verliezen. Een efficiënte én effectieve aanpak van schuldhulpverlening is daarbij cruciaal om de impact van schulden en armoede te beperken. Dat geldt niet alleen voor de schuldenaar, maar ook voor de samenleving als geheel. Het CDA Apeldoorn pleit voor meer samenwerking tussen gemeente, woningcorporaties, wijkteams ed. om vroegtijdig schulden te signaleren en hulp aan te bieden. De communicatie moet duidelijk en eenvoudig zijn, zowel mondeling als schriftelijk.

Ook in Apeldoorn neemt het aantal daklozen en dakloze jongeren toe. Wij staan voor behoorlijke huisvesting voor deze jongeren. Elke dakloze en dakloze jongere kost de gemeenschap jaarlijks veel geld. Reden te meer om vol in te zetten op preventie.

- Wij staan voor een actieve rol van de gemeente in het verlenen van schuldhulp.
- Wij staan voor laagdrempelige hulp.
- Wij zijn tegen lange procedures waarbij schulden ophopen.

Onderwijs en werkgelegenheid

Bloeiende bedrijven hebben werknemers nodig. Door inwoners in de gelegenheid te stellen relevante opleidingen te volgen slaan we twee vliegen in één klap. Inwoners kunnen in de gemeente of de regio aan het werk en bedrijven worden niet gehinderd in hun groei door gebrek aan personeel. Nieuwe bedrijven vinden in Apeldoorn goed gekwalificeerd personeel dat in de groeiende stad huisvesting vindt. De plek van bedrijven is belangrijk. Door slim na te denken in het thema 'stad maken' kan ook voor de huisvesting van deze bedrijven voldoende ruimte worden gevonden.

Als comfortabele gezinsstad is Apeldoorn ook de thuisomgeving voor familiebedrijven. Veel van onze MKB ondernemers en familiebedrijven willen hun bedrijf kunnen doorgeven aan de volgende generatie. Het CDA is van mening dat de overheid een langdurig bestaan van bedrijven moet faciliteren. Kort gezegd:

- Het CDA Apeldoorn juicht de komst toe van het Centrum voor Veiligheid en

Digitalisering (een samenwerking tussen de Universiteit Twente, Saxion, Politieacademie en andere partners).

- Het CDA Apeldoorn is trots op het brede MBO-onderwijs in Apeldoorn.
- Ten behoeve van de energietransitie werft het MBO, samen met bedrijven en de gemeente, gericht leerlingen voor technische beroepen.
- Gezamenlijk aannamebeleid om onderwijsachterstanden te beperken.
- Wij ondersteunen de visie achter passend onderwijs, maar het systeem moet niet leidend zijn boven het welzijn en de ontwikkeling van kinderen.

Het belang van verenigingen, sport & cultuur

Sporten, bewegen en gezondheid

Bij het CDA Apeldoorn staat sport en bewegen altijd hoog op de politieke agenda en dat is niet voor niets. Sporten en bewegen is leuk, je voelt je er fitter door en het houdt je gezond. Aangezien sporten vaak ook een sociaal karakter heeft en bijdraagt aan je vorming, is het logisch dat we de drempel om te gaan sporten zo laagmogelijk houden.

Apeldoorn heeft een mooi sportaanbod, met ongeveer 100 sportverenigingen, die veelal draaien op de inzet van veel vrijwilligers. Het CDA Apeldoorn koestert de verenigingen. Ook voor mensen met een beperking is er veel sportaanbod beschikbaar. In wijken zijn ontmoetingsplekken ingericht, waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, sport- en beweegactiviteiten. Voor individuele sporten moet de buitenruimte aantrekkelijk genoeg zijn. Waar de verbinding met de breedtesport gemaakt kan worden, is het CDA Apeldoorn voorstander van het ondersteunen van (grote en kleine) sportevenementen. Daarnaast heeft Apeldoorn met grote accommodaties zoals het Omnisport en de atletiekbaan een goede exposure voor nationale en internationale sportevenementen.

Het CDA Apeldoorn ziet de maatschappelijke waarde van sport en bewegen. Het verbetert de gezondheid en het welzijn van de Apeldoorners en het zorgt voor de ontmoeting tussen inwoners. Voor kinderen is sporten en bewegen goed voor de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling.

Kunst en cultuur

De gemeente Apeldoorn kent een actief en rijk cultureel verenigingsleven waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen en persoonlijke vaardigheden ontplooid worden. CDA Apeldoorn realiseert zich dat tradities, waarden, culturele gebruiken, monumenten en erfgoed de gemeente Apeldoorn gemaakt en gevormd heeft tot wie ze is. Maar belangrijk is ook dat we kunstuitingen als tekst, beeld, muziek, dans en architectuur als dragers van onze cultuur niet alleen onderhouden, maar ook doorontwikkelen. Nieuwe kunstuitingen

zullen wij dan ook stimuleren en ondersteunen. Ook in de openbare ruimte is veel kunst zichtbaar. Naast de grotere culturele voorzieningen, zoals Theater Orpheus, kennen we veel amateurkunst. Juist daarop wil het CDA Apeldoorn de komende jaren investeren. Kort gezegd:

- Verenigingen moeten bij de gemeente terecht kunnen voor advies over huisvesting, ontwikkeling en verduurzaming van accommodaties.
- Sporten voor kinderen is voor alle gezinnen toegankelijk, en waar dat niet lukt ondersteunt de gemeente in het betalen ervan.
- Ouderen moeten deel kunnen nemen aan sport(activiteiten) in de buurt.
- De openbare ruimte is uitnodigend voor individuele sporters zoals wandelaars, hardlopers, skaters en fietsers.
- Het CDA Apeldoorn wil cultuurvoorzieningen, zoals Orpheus, bibliotheken en Platform Amateurkunst op peil houden.
- Het CDA Apeldoorn heeft oog voor lokale kunstenaars.
- Om ervoor te zorgen dat juist ook toekomstige generaties kunnen blijven genieten van het rijke culturele leven in onze gemeente willen we met name culturele vorming voor inwoners tot 18 jaar subsidiëren met een soepel overgang van 18- naar 18+.
- Actieve ondersteuning van cultuurinstellingen, muziekscholen, bibliotheken en lokale archieven. We zetten daarbij in op efficiënte bedrijfsvoering en samenwerking tussen organisaties.

2. Perspectief voor de beperkte ruimte in Apeldoorn.

De komende jaren neemt de druk op de beperkte ruimte in de gemeente Apeldoorn toe, net als in de rest van Nederland. De wens om nieuwe woningen te bouwen neemt toe. We willen duurzame, hernieuwbare energie ontwikkelen, wat eveneens een fors beroep op de beschikbare ruimte zal doen (windmolens en zonnepanelen nemen immers meer ruimte in dan de winning en opslag van olie en aardgas). We willen met elkaar wonen, werken en recreëren en vanuit rentmeesterschap duurzaam met onze omgeving omgaan.

Hoe gaan we met dit complexe vraagstuk om in Apeldoorn? De Omgevingsvisie is een eerste mooie aanzet om antwoorden te geven. Ontkennen we de noodzaak om keuzes te maken? Is het een kwestie van verdeel en heers, waarbij we de 'taart' zo goed mogelijk verdelen tussen wonen, werken, landbouw, energie en recreatie waardoor het ogenschijnlijk slechts een technocratisch verdelingsvraagstuk is? Of kunnen we een andere manier vinden, een Apeldoornse manier?

Wonen

Wonen is een basisbehoefte en een grondrecht. Het is noodzakelijk dat er voldoende geschikte en betaalbare woningen zijn. Apeldoorn zal gaan groeien in inwoneraantal. Het CDA ondersteunt de Apeldoornse ambitie voor groei naar 180.000 inwoners. Er zijn daarom meer woningen nodig en de gemeente moet hierin een actievere rol nemen.

In Apeldoorn is het prettig wonen en dat gunnen we jongeren ook. Helaas ervaren starters op de woningmarkt dat het lastig is een geschikte woning te vinden. Als CDA willen we inzetten op een woningaanbod dat voorziet in de behoefte van alle inwoners, zowel een passend aanbod voor ouderen als een uitgebreider aanbod voor jongeren.

We kijken in de woningbouw allereerst naar de mogelijkheden van herbestemming, transformatie en verdichting van de bebouwde omgeving. We willen dat het groen en speeltuinen hierbij worden ontzien. Het beter gebruiken van de bestaande voorraad, bijvoorbeeld door splitsing van bestaande woningen of kantoren, kan ook een bijdrage leveren aan het woningtekort. Daarbij houden we oog voor negatieve effecten hiervan en voor een te grote invloed van beleggers.

Pas daarna kijken we naar uitbreiding van woningen aan de stadsranden. Te ontwikkelen gebieden zijn o.a. de Kanaalzone (zoals de gebieden Zwitsal, Sleutelbloemstraat, Kayersmolen Noord, Veldhuis) en de Spoorzone.

Het CDA Apeldoorn is erop tegen dat markante gebouwen en locaties, in afwachting van herbestemming, soms 10 tot 20 jaar geen functie hebben. Dit is slecht voor het aanzien en vitaliteit van onze stad. Het CDA Apeldoorn wil dat de gemeente met eigenaren intensiever optrekt en waar nodig sturend optreedt om deze leegstand op korte termijn aan te pakken.

De fysieke omgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van contacten tussen inwoners. Daarom zoeken we actief naar goede ontmoetingsplekken en we faciliteren die waar nodig. Hierbij kan gedacht worden aan gemeenschappelijke (multifunctionele) ruimten/binnentuinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dit zijn niet altijd het klassieke buurthuis of het bibliotheekfiliaal maar kunnen ook kerken, kringloopwinkels of koffiecorners van supermarkten zijn.

Het bijeenbrengen van zowel het fysieke als sociale domein kan leiden tot belangrijke voordelen waarbij wonen en zorg vanuit een gecombineerde probleembenadering worden benaderd. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan het herontwikkelen van plekken in winkelcentra tot ontmoetingsplekken of het begeleiden van dementerende ouderen op specifieke locaties in de wijk. Vanuit de WMO kunnen kwetsbare doelgroepen blijven wonen en leven midden in de inclusieve samenleving.

Ook de combinatie van wonen en zorg voor een gehandicapt/chronisch ziek kind of familielid in de directe woonomgeving is voor het CDA Apeldoorn vanzelfsprekend. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven. De opstal kan, als de zorgtaak is beëindigd, weer worden verwijderd.

Het CDA Apeldoorn wil investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. Parken, speelweides, volkstuinten en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van regenwater bij extreme buien. Belangrijk daarbij is de bereikbaarheid van voorzieningen en de veiligheid van de leefomgeving. Kort gezegd:

- Er zijn op dit moment te weinig geschikte woningen. Wij willen extra aandacht voor de lastige positie van starters, senioren, mensen met een kleine portemonnee en eenpersoonshuishoudens bij het vinden van een geschikte huur- of koopwoning.
- We ontmoedigen de aankoop van leegkomende woningen als beleggingsobject (bijvoorbeeld door een zelfbewoningsplicht).
- Wij zien met de huidige verwachte benodigde woningaantallen, vooralsnog geen reden om in de komende 10 jaar buiten de stadsranden te bouwen.
- Wij willen flexibel omgaan met bijzondere woonvormen, zoals zorgwoningen of tiny houses.

Duurzame toekomst en klimaatbeleid

De klimaatopgave is enorm, ook voor Apeldoorn. Hoe kunnen we Apeldoorn doorgeven aan de volgende generatie? Het CDA Apeldoorn vindt de vergroening, verduurzaming, klimaatadaptatie en de biodiversiteit van onze gemeente belangrijk. We dragen bij aan de doelen van Parijs door toe te werken naar een groene en schone leefomgeving, schone lucht, minder vervuiling en meer geld voor schone energie. We betrekken inwoners voordat er grote besluiten genomen worden.

Het CDA Apeldoorn hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:

- Wij zetten in op energiebesparing bij woningen en bedrijven. Een euro inzetten op besparing rendeert beter dan een euro op energieopwekking.
- Stimuleren van gedrag: we zorgen voor meer geld voor isolatie en energiebesparing aan het eigen huis. Het effect hiervan is groter als dit gezamenlijk in buurten en wijken wordt opgepakt.
- Vanuit de Wet Milieubeheer zijn ondernemers verantwoordelijk voor het naleven van milieuregels. Daar waar dat niet gebeurt, is handhaving nodig.
- Wij zetten in op verdere verduurzaming van de energievoorziening.
- Bij het gebruik van de zon hanteren we de zonneladder: eerst zon op dak, daarna

zonneparken op onbenutte terreinen in de gebouwde omgeving en pas als allerlaatste het gebruik van terreinen in het buitengebied.

- Het CDA Apeldoorn is nooit enthousiast geweest over het plaatsen van grote windmolens op Apeldoorns grondgebied. De Veluwe is en blijft daar als windgebied minder geschikt voor. Daarnaast zijn er weinig plekken waar windmolens geen overlast bezorgen voor natuur en/of bewoond gebied en het landschap aantasten. Toch willen we ook niet weglopen voor onze verantwoordelijkheid. Het plaatsen van windmolens langs de A1 is een optie om te verkennen. Locaties als Beekbergsebroek, Klarenbeek of andere plekken nabij bewoond gebied wijzen we af.

Verder zetten wij in op:

- biodiversiteit, dus beperking van stikstofuitstoot
- uitbreiding van het aantal snel-laadpalen en energiemaatschappijen stimuleren om gas te vervangen door waterstof
- het verminderen en verder scheiden van afval. De kosten voor inwoners en het tegengaan van rommel op straat hebben onze aandacht. De optionele grijze container blijft in stand.
- een 'groen'-norm voor elk plein in Apeldoorn, waarbij minimaal een kwart van het plein groen is.
- het thema 'water en droogte'. Klimaatverandering is o.a. zichtbaar en voelbaar in meer en hevige regenval en lange periodes van droogte. Samen met de waterpartners maken we de stad en de omgeving toekomstbestendig.
- het verminderen van de overlast van de snelwegen A1 en A50 (geluid en schone lucht). De normen moeten daarvoor worden aangescherpt. Dat kunnen we als gemeente niet alleen.

Agrarische sector

Onze gemeente kent een sterke agrarische sector. We zien dat de sector onder druk staat. We zullen op zoek moeten naar een nieuwe balans, één die recht doet aan de waarde van de agrarische sector en aan de draagkracht van de aarde. Met de sector willen we blijvend in gesprek over hoe hun bestaanszekerheid, de natuurlijke leefomgeving en de beperkte ruimte in het buitengebied met elkaar in evenwicht kunnen zijn. Het bestaansrecht van de boerenbedrijven is voedselproductie, maar kan ook liggen in het agrarisch landschapsbeheer. Ook maken we met de boeren en de tuinders heldere afspraken over doelen om het lokale milieu te sparen en over de transitie naar duurzame landbouw. De doelen moeten niet telkens gewijzigd worden en we geven agrariërs de ruimte om zelf te bepalen hoe zij de doelen gaan halen. Kort gezegd:

- Het CDA Apeldoorn wil ruimte bieden aan agrariërs om om te schakelen naar andere vormen van landbouw of bedrijvigheid.

- Aanpak van ondermijning van leegstaande stallen in het buitengebied.

Recreatie en toerisme

Apeldoorn ligt in een prachtig natuurgebied waar zowel Apeldoorners als toeristen graag hun vrije tijd en vakantie doorbrengen. Op de natuur zijn we trots en dus ook zuinig. Deze moet ook voor toekomstige generaties behouden blijven (rentmeesterschap). We zetten ons in om verrommeling van het landschap, bijv. door reclamemasten, tegen te gaan. Het behouden en uitbreiden van het routenetwerk voor wandelaars en fietsers draagt bij aan de beleving van de natuur voor onze inwoners en toeristen .

In Apeldoorn is het fijn vakantie vieren. Helaas zijn er ook vakantieparken waar ondermijnende activiteiten gebeuren. Hiervoor is in de gemeente Apeldoorn geen plaats en daarop is een stevige aanpak nodig. Permanente bewoning van vakantiewoningen is geen oplossing voor de huidige woningnood.

Voor doorgaande fietsroutes vormen Autosnelweg knooppunt Beekbergen en bedrijventerrein Ecofactorij aanzienlijke barrières.

Vliegveld Teuge is een belangrijke fietsbestemming. Voor veel Apeldoorners is het behoud van dit vliegveld met al zijn variëteit aan activiteiten van grote waarde.

Het CDA staat voor:

- Het behouden en uitbreiden van het routenetwerk voor wandelaars en fietsers;
- Het aanpakken van problemen (zoals criminaliteit en permanente bewoning) op vakantieparken;
- Hoogwaardige en snelle internetverbinding, ook in het buitengebied en in de vakantieparken.
- Apeldoorn moet goed bereikbaar zijn. Bereikbaarheid via het Openbaar Vervoer blijft hierin een aandachtspunt.

Binnenstad

De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in de Apeldoornse binnenstad, met als inzet een groen stadspark en een aantrekkelijk winkel- en verblijfsgebied. De binnenstad is het domein voor voetgangers en voor fietsers. Het autoverkeer is van harte welkom om de binnenstad te bezoeken, maar niet om de binnenstad te doorkruisen. De binnenstad moet het qua bezoekers vooral hebben van Apeldoorners en toeristen op de Veluwe. Een goed per fiets bereikbare binnenstad is van belang. Kort gezegd:

- De inzet om van de Binnenstad een Stadspark te maken en te vergroenen, juicht het CDA Apeldoorn van harte toe.
- De (dag en nacht)horeca willen we versterken, meer verspreiden over de binnenstad

en minder geconcentreerd op het Caterplein.

- Het aantal winkels in de binnenstad neemt af, maar de 'zijstraten' van de Hoofdstraat krijgen een belangrijkere functie. Dat wil het CDA Apeldoorn blijven versterken. Een deel van de huidige winkels zal een andere bestemming moeten krijgen. Ook willen we voorkomen dat deze panden in criminele handen terechtkomen.
- De binnenstad blijft goed bereikbaar voor fietsers, wat vraagt om een fijnmazig fietsnetwerk en goede stallingsmogelijkheden.
- De gratis fietsenstallingen zijn een belangrijke voorziening en wil het CDA behouden.
- Het CDA Apeldoorn wil het gebied tussen de Marktstraat, Beekstraat, Stationsstraat? en het Marktplaats ontwikkelen voor winkel-, horeca-, of publieke functies.
- Overlast van geluid door scooters en motoren wil het CDA Apeldoorn beperken.
- Het autoverkeer met bestemming binnenstad faciliteren, autoverkeer dat geen bestemming binnenstad heeft, wordt ontmoedigd.

Erfgoed en cultuurhistorie

Het CDA Apeldoorn wil cultuurhistorisch erfgoed behouden! Historie, cultuur en tradities vertellen het verhaal van onze omgeving, wie we zijn en waar we vandaan komen.

- Het gevelfonds willen we graag voortzetten.
- We willen meer aandacht voor erfgoed in bestemmingsplannen, door een toets.
- Jong erfgoed verdient meer aandacht dan dat het nu krijgt.
- Het voormalig Centraal Beheergebouw / Hertzbergergebouw is een markante plek in de binnenstad en moet behouden blijven door het te herontwikkelen.
- In de verplicht gestelde kerkenvisie pleit het CDA voor het behoud van kerkgebouwen als markeringspunt voor rust, stilte, religie, cultuur en ontmoeting.
- Het CDA Apeldoorn is voor het behoud van markante gebouwen zoals bijvoorbeeld de Watermolen in Wenum-Wiesel en het Spelderholt in Beekbergen.
- We zijn blij met de grotere aandacht voor Röntgen in Apeldoorn. Onder andere zijn vroegere verblijfplaatsen, als dat mogelijk is, een museum/markeringsplek moeten worden.

3. De kunst van het samenleven

Naar een nieuwe verhouding tussen inwoner en gemeente

Apeldoorn

De relatie tussen inwoners en de overheid (inwoners, verenigingen of andere verbanden in het maatschappelijk middenveld) staat onder druk. Reden te meer om het functioneren van de gemeentelijke overheid en de politiek te beschouwen en daar waar nodig ook dingen te veranderen die ten goede komen aan de burger.

Het CDA Apeldoorn vindt dat er te veel misgaat: veel inwoners voelen zich niet gehoord door de overheid. De communicatie is moeizaam en het vertrouwen broos. Dit komt voor in individuele gevallen, maar nog veel vaker in grote kwesties. We noemen de toekomstige effecten van Lelystad Airport, de plaatsing van windmolens nabij woonwijken en dorpen of de plaatsing van zonneparken op courante agrarische gronden.

Een gemeentelijke overheid en tevens de gekozen volksvertegenwoordiger is er voor en namens de inwoners. Dat gevoel raken inwoners soms kwijt. Wij vinden het belangrijk dat de gemeente voor inwoners bereikbaar, behulpzaam en betrouwbaar is. Dat betekent o.a. dat de dienstverlening op orde is, vragen van inwoners op tijd en in begrijpelijke taal beantwoord worden, regels eerlijk en duidelijk zijn en dat de gemeente inwoners serieus neemt bij vragen of klachten. Zowel de gemeente als inwoners komen hun afspraken na.

In de gemeentelijke politiek ziet het CDA Apeldoorn dat we als partij vaker alleen staan in onze waardering van het maatschappelijke middenveld. De (neo)liberale inslag, waarbij het individu belangrijker is dan sociale verbanden, heeft ook in Apeldoorn de overhand gekregen. Het maatschappelijk klimaatprobleem is wellicht groter dan ons klassieke klimaatprobleem. Recente voorbeelden daarvan zijn de keuze voor een lokale omroep (keuze tegen een maatschappelijk gewortelde omroep), en de discussie om de positionering van dorps- en wijkraden.

Een CDA-volksvertegenwoordiger ziet het als zijn of haar primaire taak om het geluid uit de samenleving te vertolken naar het 'Huis van de Stad', verschuilt zich niet achter complexe systemen, is er niet op gericht om collega-volksvertegenwoordigers 'uit de wind houden'. Onze fractieleden poetsen geen signalen van falende systemen weg. Waar beleid en regels een belemmering vormen voor een rechtvaardige overheid, zoekt het CDA

Apeldoorn de juridische ruimte, om de randen op te zoeken ten dienste van het algemeen belang. Een CDA-volksvertegenwoordiger en/of bestuurder is persoonlijk benaderbaar, heeft oog voor misstanden en stelt het systeem waar hij zelf deel van uitmaakt zo nodig ter discussie.

Het team van het CDA Apeldoorn wil haar keuzes maken op basis van waarden, zoals duurzaamheid en rechtvaardigheid. En op basis van grenzen door normen als respect, veiligheid en eerlijkheid te respecteren. Die keuzes moeten open en transparant zijn. Het CDA Apeldoorn is altijd bereid rekenschap te geven van een gemaakte keuze, hoe die ook uitvalt. Op onze beurt vragen wij ook van de overheid dat zij rekenschap geeft: zowel van haar handelen als van de financiële aspecten. Versterking van de controle daarop is noodzakelijk. Hier ligt een belangrijke taak van de gemeenteraad. De gemeente is er voor de inwoners, de samenleving. Dat betekent dat we een gemeente nodig hebben die wil helpen en denken in oplossingen. Er is meestal geen sprake van een oplossing voor één losstaand probleem, maar de gemeente maakt haar keuze in de samenhang en balans tussen verschillende problemen die er spelen..

Alle inzet in de afgelopen jaren ten spijt, het roer moet om. Het CDA Apeldoorn wil volle inzet op de volgende punten:

- Het vertrouwen tussen de inwoners en de gemeente versterken.
- Het CDA Apeldoorn is voor een instrument van een (gelote en adviserende) burgerraad.
- Blijvende waardering en positie voor dorps- en wijkraden.
- Het CDA Apeldoorn is voorstander van een onafhankelijke en zeer toegankelijke ombudsfunctie.
- Het CDA Apeldoorn is voorstander van het ontwikkelen van gedigitaliseerde platforms om inbreng vanuit inwoners te realiseren.
- Digitalisering zien wij als een kans om de relatie tussen inwoner en de gemeente te versterken. Wij willen daar volop in investeren. Met aandacht voor cybersecurity en diegenen die door welke oorzaak dan ook geen of weinig toegang tot digitale middelen hebben.
- Het CDA Apeldoorn wil meerjarige afspraken met organisaties maken, zodat administratieve rompslomp minder nodig is.

Nieuwe blik op het lokaal bestuur

De toekomst is aan de lokale en regionale gemeenschappen. Dat betekent dat gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden aan moeten sluiten bij de leefwereld van inwoners. De democratische legitimatie, zeggingskracht, transparantie en kracht van deze bestuursorganen moet sterk zijn. Zij staan ten dienste van inwoners en maatschappelijke organisaties. Politiek en bestuur erkent en stimuleert het maatschappelijk initiatief.

De trend in het Nederlandse bestuurlijke bestel is centralisatie. Ondanks decentralisatie bewegingen in onder andere het sociale domein worden er steeds meer zaken op landelijk niveau geregeld. Gemeenten en provincies worden meer en meer uitvoeringsorganisaties van het Rijk, en dan ook nog met een tekort aan financiële middelen (zoals voor de jeugdzorg en WMO).

Er is een wirwar aan regionale samenwerkingsverbanden met een beperkte democratische legitimatie ontstaan. Gemeenteraadsleden vinden dit al complex, laat staan dat inwoners weten wat daar gebeurt. Dit niemandsland zorgt voor uitholling van het lokale en decentrale bestuur. Dat moet stoppen. Kort gezegd:

- De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente en moet dus als zodanig functioneren.
- De gemeenteraad stuurt op hoofdlijnen, tenzij detail voor het algemeen belang relevant is.
- Het CDA Apeldoorn streeft naar een procesmatig raadsakkoord met alle partijen in de gemeenteraad en een inhoudelijk bestuursakkoord met het college.
- Degelijke controle op de gemeentelijke organen is belangrijk. Dat is een belangrijke taak van de gemeenteraad, maar ook van een rekenkamer. De huidige rekenkamerfunctie verdwijnt en wordt vervangen door een volwaardig onafhankelijke rekenkamer.
- De gemeente zet zich in om beperkend en helder te zijn in informatievoorziening naar haar inwoners.
- De huidige informatievoorziening vanuit de ambtelijke organisatie en het college naar de gemeenteraad is te complex en verouderd en heeft een update nodig.
- De gemeente blijft hameren op extra en passende financiële middelen vanuit het Rijk om haar taken goed uit te kunnen voeren.
- Het CDA Apeldoorn ziet dat regionale samenwerkingsverbanden soms nodig zijn, maar wil het aantal regionale samenwerkingsverbanden beperken waar dat kan.